

Asia: VN/35657/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi ympäristönsuojelulain muuttamiseksi (ilmanlaatudirektiivi)

Ilmanlaadun turvaaminen, seuranta, hallinta, tiedottaminen ja mittausten laadunvarmennus

Kommenttinne ilmanlaadun seurantaa, hallintaa, tietojen toimittamista, tietovarantoa, ympäristön tilan seurantaa, tiedottamista ja mittausten laadunvarmennusta koskeviin pykäliin ja niiden perusteluihin (142 a–142 d, 143, 144, 144 a, 144 b ja 209 §)

Allergia-, iho- ja astmaliiton mielestä ehdotus nimetä kansalliset vastuutahot ilmanlaadun seurannalle ja hallinnalle on kannatettava. Allergia-, iho- ja astmaliitto toteaa Hengityслиiton tavoin, että seurannalle ja hallinnalle on varattava myös riittävästi resursseja.

Kansanterveyssairauksien parissa työtä tekevänä järjestönä tiedämme, että ilmanlaatu ja sen seuranta sekä siitä tiedottaminen on ensiarvoisen tärkeää sekä hengityselin- ja sydänsairauksia sairastaville sekä ilman epäpuhtauksille herkille väestöryhmille. Siksi ajantasainen ja selkokieline tiedottaminen tulee panostaa.

Ilmanlaadun parantamista koskevat suunnitelmat

Kommenttinne ilmansuojelusuunnitelmaa koskeviin pykäliin ja niiden perusteluihin (145 ja 145 a–145 c §)

Allergia-, iho- ja astmaliitto pitää ilmansuojelusuunnitelman laatimisvelvoitetta kannatettavana, sillä se tukee ilmanlaadun parantamiseen tähtäävien toimien käytännön toteutumista ja sairauksien ehkäisyä. Liitto korostaa, että kunnille on turvattava riittävät resurssit suunnitelmien laadintaan ja toimeenpanoon, ja että valmistelussa tulee hyödyntää laajasti asiantuntemusta. Lisäksi liitto pitää tärkeänä, että kunnilla ja muilla toimijoilla on velvoite tehdä tarvittaessa yhteistyötä, jotta ilmanlaadun parantamiseen tähtäävät toimet ovat vaikuttavia ja kattavia.

Liitto pitää välttämättömänä, että suunnitelmassa esitetään konkreettisia toimia herkkien ja haavoittuvien väestöryhmien, kuten astmaa ja allergisia sairauksia sairastavien sekä lasten ja ikäihmisten, suojelemiseksi eikä tätä jätetä harkinnanvaraiseksi.

Kommenttinne ilmansuojelun etenemissuunnitelmaa koskeviin pykäliin ja niiden perusteluihin (145 d – 145 e §)

-

Kommenttinne lyhyen aikavälin toimintasuunnitelmaa koskeviin pykäliin ja niiden perusteluihin (146 §, ja 146 a)

-

Kommenttinne suunnitelmien laatimisen määräaikoja, päivittämistä, laatimismenettelyä, tiedottamista ja tietojen toimittamista koskeviin pykäliin ja niiden perusteluihin (147 ja 147 a)

Allergia-, iho- ja astmaliitto kannattaa esitettyä suunnitelma- tai päivitysluonnosten vähintään 30 vuorokauden kestävästä kommentointimahdollisuudesta laaja-alaisesti sekä yleisölle että herkkiä ryhmiä edustaville järjestöille.

Raja-arvojen saavuttamisen määräaikojen pidentäminen ja päästöosuuksia koskevat poikkeukset

Kommenttinne pykäliin ja niiden perusteluihin (147 b, 148 ja 148 a §)

Allergia-, iho- ja astmaliitto ei kannata esitettyä esitystä, joka mahdollistaa poikkeamisen ilmanlaatusuunnitelmien laatimisesta tilanteissa, joissa hengitettävien hiukkasten (PM10) raja-arvot ylittyvät katujen talvikunnossapidon seurauksena.

Ilmastonmuutos tulee muokkaamaan tulevaisuuden talvia ja ilmastonmuutoksen etenemisen myötä leudot ja vaihtelevat talviolosuhteet tulevat lisäämään liukkauden torjunnan tarvetta ja siten hiekoitusta. Tämän myötä katupölyn määrä tulee lisääntymään ja altistamaan väestöä hengityshaittoja aiheuttaville hiukkasille yhä useammin ja pidempään.

Liiton näkemyksen mukaan poikkeusmenettely ei saa heikentää ilmanlaadun parantamistoimia. Sen sijaan kuntia tulisi velvoittaa ja tukea kehittämään vähäpölyisempiä ja ilmaston kannalta kestäviä talvikunnossapidon ratkaisuja sekä tehostamaan katujen puhdistusta. Tämä on tärkeää erityisesti hengityselin- ja sydänsairaille sekä herkille väestöryhmille, joihin katupölyn terveysvaikutukset kohdistuvat voimakkaimmin.

Liitto painottaa ennakoivia toimia ja pitkän aikavälin ratkaisuja, jotka samanaikaisesti tukevat ilmastonmuutoksen hillintää ja väestön terveyden edistämistä. Raja-arvojen ylityksiä ei tule normalisoida poikkeuksilla, vaan ehkäistä niitä tehokkaasti ennalta.

Vireillepano-oikeus, muutoksenhaku ja valitusoikeus

Kommenttinne pykäliin ja niiden perusteluihin (186, 186 a, 190, 191, 194 a, 194 b ja 195 §)

-

Valtioiden rajat ylittävät epäpuhtaudet ja yhteistyö

Kommenttinne pykälään ja sen perusteluihin (211 a §)

Allergia-, iho- ja astmaliitto korostaa, että iso osa ilmanlaatua heikentävistä pienhiukkasista on peräisin Suomen rajojen ulkopuolelta kulkeutuvista ilmansaasteista sekä maastopalojen päästöistä. Erityisesti maastopalojen riski tulee kasvamaan ilmastonmuutoksen edetessä. Kannatamme Hengityслиiton tapaan sitä, että tähän puututtaisiin kunnianhimoisemmalla kansallisella ja EU-tasoisella ilmastopolitiikalla.

Muut huomionne esityksestä

Kommenttinne ehdotuksen vaikutuksista (HE-luonnoksen luvut 4.2.1–4.2.3)

-

Muut kommenttinne esityksestä

Allergia-, iho- ja astmaliitto pitää esitystä ilmanlaadun sääntelyn tiukentamisesta kannatettavana ja tarpeellisena kansanterveyden ja hyvinvoinnin näkökulmasta. Ilmanlaatu on ensiarvoisen tärkeää kohderyhmällemme ja siksi sääntelyn tavoitteena tulee olla väestön altistumisen selkeää vähentäminen erityisesti herkällä ryhmällä, kuten lapsilla ja pitkäaikaissairailta. Raja-arvojen tiukentaminen on perusteltua, mutta niiden tulee ohjata kohti tasoa, joka aidosti ehkäisee sairastavuutta.

Liitto korostaa, että pelkkä ilmanlaadun seurannan kehittäminen ei riitä, vaan sääntelyn tulee velvoittaa tehokkaiisiin toimiin altistumisen vähentämiseksi erityisesti kaupunkiympäristöissä ja vilkkaasti liikennöidyillä alueilla. Lisäksi ilmanlaadusta tiedottamisen tulee olla selkokielistä, ajantasaista ja terveyden kannalta toimintaohjeita tarjoavaa.

Liitto pitää tärkeänä, että ilmanlaadun terveysvaikutukset huomioidaan systemaattisesti osana terveydenhuoltoa ja ennaltaehkäisyä ja että sääntelyssä turvataan kansalaisten ja potilasjärjestöjen riittävät osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet. Hyvä ilmanlaatu on keskeinen osa väestön terveyttä, ja lainsäädännön tulee johdonmukaisesti suojella erityisesti niitä, joille ilman epäpuhtaudet aiheuttavat merkittävintä haittaa.

Ijäs Katariina
Allergia-, Iho- ja Astmaliitto ry